

Кабала

Велики кабалисти и основни източници за Кабала

{mosimage} Счита се, че първата книга, разказваща за Висшите Светове, е «Сефер Разиел аМалах» («Книгата на Ангел Разиел»). През 60-те г. на XX столетие тя е била издадена в масов тираж, но, въпреки, че в древността тази книга действително е съществувала, нейния сегашен вариант кабалистите считат за по-късна подправеност (примерно от трети век до нашата ера), нямаща връзка с първоизточника.

□ Следващият източник – «Сефер Йецира» (книга на Творението), написана от Праотеца [Авраам](#), примерно преди 3□ 700 години. До наши дни тя е достигнала в непроменен вид. В крайно сбита, концентрирана форма този източник разказва за глобални духовни процеси, предшестващи сътворението на Нашия Свят, започвайки от Ейн Соф (Свят на Безкрайността). Това, което при [Баал Сулам](#) е изложено на 2□ 000 страници, тук е свито до... няколко! Разбираемо е, че тази книга може да се изучава само от много напреднали кабалисти.

□ Между Авраам и [раби Шимон Бар Йохай](#) (2-и век от нашата ера) не са се появявали съчинения, написани на езика на Кабала. [РАШБ](#) е живял след разрушаването на [Втория Храм](#) от римляните (70 г. от н.е.). Той е бил свидетел на въстанието на Бар Кохба против римските завоеватели. (132 – 135 г от н.е.), един от духовните ръководители, на което е бил неговия Учител, [раби Акива](#). След потушаването на въстанието, римляните възнамерявали да изкоренят йеудаизма. Р. Акива и много негови приятели били жестоко убити. На РАШБ"И се отдало да избяга на север в Ерец Израел, в селото Пкиин, където той се криел в пещера със своя син 13 дълги години, докато антисемитския порив на римляните малко не поухнахал.

□ Именно там, в пещерата, и била записана от тях една от великите книги по Кабала, за която е чувало буквално цялото човечество – книгата ["Зоар"](#). (зоар на иврит означава «сияние»).

{mosimage} Едва през 11 век хората узнали□ за неговото съществуване. След смъртта на кабалиста раби Моше де Леон неговата вдовица решила да продаде ръкописите, останали от мъжа ѝ, и сред тях – ръкописно копие на книгата „Зоар“. Така за него узнали маса евреи и неевреи.

"Зоар" е написан, основно, на езика на Агада (сказания, притчи), но и кабалистичните формули и понятия в него не са редки. Той се дели на 5 части:

1. Предговор към Книгата Зоар – състои се от редица статии, най-пълно разкриващи съкровения вътрешен смисъл на Тора.
2. Книга Зоар – представлява сама по себе си кабалистично обяснение на неделните глави на Тора.
3. Нов Зоар – допълнения към някои неделни глави.
4. Допълнителни части в книгата Зоар, не явяващи се непосредствени коментари на Петикнижието, например Ситрей отиет (Тайни на буквите) и Тикуней Зоар.
5. Мидраш аНеелам – коментари към различни части на Писанието и Пророците (съставляващи заедно с Петикнижието ТАНАХ), например, на Песен на Песните и Плач Иеремиев за разрушаването на Йерусалим.

След неволната «публикация» на книгата Зоар се разширил кръга на изучаващите Кабала, и преди всичко това се отразило на еврейството в Испания, духовен център на тогавашния еврейски свят, което преживяло през 12тото столетие своя «Златен Век». Обобщаване на този период в Кабала е било приведено от [РАМАК \(Раби Моше Кордоверо\)](#), потомък на бежанци от Испания през 16 век. В своята

Кабала

Велики кабалисти и основни източници за Кабала

книга «Пардес Римоним» («Градина от нарове») той използва вече чисто кабалистичен език, практически без да прибегва до Агада.

Именно в този момент се появява [рав Ицхак Лурия Ашкенази \(АРИЗАЛ\)](#), предлагащ съвършено нов подход в систематизацията и изучаването на Кабала. По своето ниво и влияние тази личност е съпоставима с РАШБ"И, автора на книгата Зоар. Новото при АРИЗАЛ се заключавало, в частност, в това, че Кабала се проецирала на неговата лична духовна работа. Това способствало за това, че Кабала си върнала ролята на духовна методика. Понеже, към времето на АРИЗАЛ (втората половина на 16 век), използвайки достъпността на книгата „Зоар“, много изучавали тази книга като абстрактна философия на тема «колко ангела има на небето», без да усещат ни най-малка необходимост от собствено духовно възвишаване.

Основната работа на АРИЗАЛ се счита «Ец Хаим» (Дървото на Живота), в която описанието на Висшите Светове се съчетава с правила за духовна работа (Ари не е писал собственоръчно, книгите му са писани главно от [рав Хаим Витал](#)). Това, което в „Зоар“ е изложено на достатъчно сложения за възприемане език на Агада, АРИЗАЛ обяснил с «технически» език на взаимоотношения и зависимости между различните Духовни Обекти. Не по-малко известно е и друго негово съчинение, «Шаар аГилгулим» (Вратата на Превъплъщенията), в която той излага порядъка на инкарнациите на различни частици от Общата Душа, наричана също Адам аРишон (за сътворението, на която се говори в първата глава от Петокнижието).

Новият (а по-точно, възстановен първоначален) подход на АРИЗАЛ е бил възприет с благодарност от много поколения кабалисти, числото, на които рязко нараснало. Един от основните, който продължил «лурианския» подход, станал [РАМХАЛ \(Раби Моше Хаим Луццато\)](#), живял през 17-и век. Неговите книги «Месилат Йешарим» (Път на прямодушните) и «Даат Твунот» се явяват подробна инструкция за лично Духовно Възхождение, стъпка по стъпка, степен по степен. Той описва Духовния Път като последователно развитие на личната връзка човек-Творец.

Осемнайсети век бил отбелязан с началото на хасидското движение. Негов основател бил раби Израел [Баал Шем Тов, БЕШТ](#) (абривиатура от Баал Шем Тов), който се стремил да внесе елементи на духовна практика даже в живота на най-простите, неучени евреи, в резултат, на което бил атакуван от представителите на по-закритата «литовска» школа, опасяващи се (и не без основание, както е показала по-нататъшната история на хасидизма, особено през ХХ век) от **профанация на Кабала**.

Кое е интересно – [Гаонът от Вилнюс \(АГР”А\)](#), оглавяващ «миснагдим» - противниците на хасидизма от «литовската» школа, и сам бил голям кабалист. Неговите ученици публикували неговото наследство – а това не е много, но не е и малко, а именно... 70 книги по Кабала! Сред тях може да се отбележи «Евен Шлема» (Съвършената мярка), посветена на практиката на духовна работа, и особено «Коль аТур» (Зовът на Гугутката), в която се описват стадията на настъпване в глобален мащаб на Ерата на Машиах, т.е. периода на Разкриване на Лицето на Твореца на цялото човечество.

Ние вече станаме свидетели на някои етапи на широко разпространение на Кабала (благодарение на дейността на Баал Сулам) и масовото завръщане на евреите в Ерец Израел.

Но да се върнем към хасидизма. Най-известната книга, написана от един от лидерите на това движение, се явява, безспорно, «Тания» - труда на основателя на ХаБаД, Алтер Ребе. Тази книга е посветена на способите за преодоляване на човека на своето низше, животинско начало и подем към Светлината, но и в не по-малка степен – достъпно за съвременниците описание на устройството на Висшите Светове и Пътищата на Божествено Провидение.

Постепенно се приближаваме към наши дни. В началото на 19 век на захвърлената покрайнина на Европа – Балканския полуостров, живеят и работят двама равина – р. Калишер и р. Алкалай. Именно те първи

Кабала

Велики кабалисти и основни източници за Кабала

откриват на евреите, че не Машиах ще дойде и събере евреите в Ерец Израел – а обратно, евреите са длъжни да се съберат в Ерец Израел, дори физически да построят Страната и да започнат да изпълняват Заповедите, свързани със Земята Израел – и именно това ще отвори пътя за Машиах.

Техния глас практически не е бил чул (макар и да имало отклик по парадоксален начин – понеже дядото на основателя на политическия сионизъм Теодор Херцел, бил един от верните привърженици на р. Калишер), но в началото на ХХ век се появява [рав Авраам Кук](#), чийто подход предизвикал преврат в еврейския религиозен свят – а именно, възникване на ново ортодоксално еврейско течение (наред с хасидското и «литовското») – религиозния сионизъм. В своята книга «Орот» р. Кук се концентрира върху въпросите на националния живот и държавното строителство. Учението на р. Кук ни пояснява по какъв начин възраждането на еврейския живот в Ерец Израел и създаването на Еврейска Държава стават пролог на Ерата на Машиах, начало на процеса на пълно избавление на цялото човечество. По негово мнение, възраждането на еврейската община в Ерец Израел създава «тялото», първото на Земята поправено човешко съобщество, а масовото изучаване на кабала вдъхва в него «душата».

...В началото на ХХ век. В Ерец Израел се заселва от Полша р. Йеуда Ашлаг, наречен впоследствие Баал Сулам («Сулам» - това е название на неговия цялостен коментар на книгата „Зоар“). Още до репатриацията той се занимава при ребе от Пурсов, известен кабалист, и сам става Баал аСаг – постигащ духовните светове приживе човек. Бъдещето и миналото са му открити. През 1922 година той разпраща писма на известните равини в Европа, предупреждавайки ги, че трябва да изведат народа оттам. «Над Европа се съгъстват черни облаци» - пише той, но никой не го слуша, макар и той да се ползва с авторитет в религиозния свят. Да се предотврати катастрофата не се отдава... □ През 30-те години р. Ашлаг пристъпва към грандиозния труд на целия негов живот – съставянето на цялостния коментар «Сулам» на книгата „Зоар“. След Втората Световна Война р. Ашлаг започва друг труд – съставяне на кабалистичния учебник „Талмуд Есер Сфирот“ (Учение за десетте сфирот), който на днешно време се явява настолна книга за всеки кабалист. ТЕС представлява подробно разяснение на книгата на АРИЗАЛ, "Ец Хаим". Паралелно той пише голямо количество статии, в които достъпно и популярно, на разбираем за нас език, разяснява основните принципи на кабала и способности за индивидуална и групова духовна работа.

{mosimage}Обикновено реда за изучаване на □ работите на Баал Сулам е следния:

1. „Акдама ле сефер аЗоар“ (предговор към коментара на книгата Зоар). В нея той дава отговори на най-необходимите въпроси от човешкото битие...
2. „Акдама леТЕС“ (предговор към Талмуд Есер Сфирот). В нея той дава обобщена картина на Висшите Светове и техните съответствия на степените на личното духовно възвишаване на човека.
3. „Птиха ле Хохмат аКабала“ (Въведение в Мъдростта на Кабала).

Следващия етап на работа – вгълбено изучаване на ТЕС, много желателно – под ръководството на по-напреднал в Кабала наставник.

Делото на Баал Сулам продължават синовете му. Неговият първороден син, [рав Барух Ашлаг](#) (съкратено РАБАШ) възпитал цяла плеяда (от порядъка на четиридесет човека) ученици. Един от най-известните трудове на РАБАШ – многотомния сборник от статии „Биркат Шалом“, е съвършено □ незаменим в практиката за духовното възвишаване. Тези статии съдържат хиляди съвети и разбори на различни духовни ситуации, така че на който и да е етап от Възхождението, кабалистът може да се опре на този материал.

Ели Лапид